

UMC Utrecht

Invriezen eicellen

Algemene informatie

Binnen de afdeling voortplantingsgeneeskunde is het mogelijk om eicellen in te vriezen. In deze folder vindt u onder andere informatie over de medische aspecten, procedures en kosten voor het invriezen van eicellen en informatie over de organisatie en behandeling

Waarom eicellen invriezen?

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom vrouwen eicellen laten invriezen.

Er kan een medische reden zijn:

- U heeft kanker en u moet een behandeling ondergaan waardoor de eierstokken of eicellen kunnen beschadigen.
- U heeft een verhoogde kans om vervroegd in de overgang te raken, bijvoorbeeld omdat u een erfelijke afwijking heeft, of één of meer familieleden van u zijn voor hun 35ste al in de overgang geraakt.
- Uw partner heeft op de dag van de follikelpunctie niet of onvoldoende zaad kunnen produceren.

Er kan een sociale reden zijn

- U wilt uw kinderwens voor later zeker stellen, bijvoorbeeld omdat u nu geen partner hebt.

Er kan een ethische reden zijn

- U en uw partner willen om persoonlijke en/of religieuze redenen slechts één of twee eicellen laten bevruchten bijvoorbeeld omdat u problemen heeft met het ontstaan van "rest"-embryo's (overgebleven-embryo's).

Hoe ziet een normale menstruatiecyclus eruit?

Al tijdens de menstruatie begint er in één van de eierstokken een blaasje gevuld met vocht (follikel of eiblaasje) met daarin een eikel, te rijpen. Het eiblaasje wordt geleidelijk groter en heeft vlak voor de eisprong (ovulatie) een doorsnede van 2 à 2,5 cm. Om de follikel te laten groeien en de eikel te laten rijpen is een ingewikkeld samenspel van hormonen nodig. Zo zorgt het follikelstimulerend hormoon (FSH) ervoor dat de follikel zich gaat ontwikkelen en het luteïniserend hormoon (LH) dat de follikel openspringt als de eikel rijp is. De eikel die vrijkomt wordt opgevangen in één van de eileiders. Wanneer rond die tijd gemeenschap heeft plaatsgevonden kan de eikel in de eileider bevrucht worden door de daar aanwezige zaadcellen. Als de bevruchte eikel gaat delen wordt er gesproken van een embryo. Het embryo blijft een paar dagen in de eileider en wordt dan vervoerd naar de baarmoeder waar innesteling kan plaatsvinden in het slijmvlies. Indien na korte tijd de menstruatie optreedt (waarbij het slijmvlies uit de baarmoeder wordt afgestoten) dan betekent dit ofwel dat de eikel niet bevrucht is ofwel dat er geen innesteling heeft plaatsgevonden. De periode die begint op de eerste dag van de menstruatie en eindigt op de eerste dag van de daaropvolgende menstruatie, noemen we de menstruatiecyclus. Tijdens een normale cyclus komt meestal maar één eikel tot ontwikkeling.

Hoe groot is de voorraad eicellen?

Een vrouw heeft twee eierstokken die zich onderin de buik bevinden waarvan de buitenste laag een voorraad onrijpe eicellen bevat. De kans om zwanger te raken, is afhankelijk van de eicelvoorraad. Hoe groter die voorraad hoe groter de kans op een zwangerschap. Bij het ouder worden neemt niet alleen het aantal eicellen af maar ook de kwaliteit van de eicellen gaat achteruit. Bij de geboorte heeft een meisje de beschikking over ongeveer 1-2 miljoen eicellen. Vanaf de geboorte neemt het aantal eicellen al af en rondom de puberteit zijn er ongeveer 400.000 eicellen, op de leeftijd van 37,5 jaar ongeveer 25.000 eicellen, op de leeftijd van 40 jaar ongeveer 10.000 eicellen en \pm 1000 eicellen rondom de overgang. Er zijn diverse redenen waarom de eicelvoorraad eerder op kan zijn bijvoorbeeld bij de vervroegde overgang (overgang voor het 40ste jaar), na een behandeling met chemotherapie en bestraling kunnen eicellen beschadigd raken of vernietigd worden.

Hoe wordt de voorraad eicellen onderzocht?

De eicelvoorraad kan onderzocht worden met behulp van een echoscopisch onderzoek aan het begin van de menstruele cyclus, gecombineerd met bloedonderzoek

Echoscopisch onderzoek

Het echoscopisch onderzoek naar de eicelvoorraad moet plaats vinden aan het begin van de menstruatie, bij voorkeur op de 2e, 3e of 4e dag van de menstruatie. Tijdens dit echo onderzoek wordt geteld hoeveel eiblaasjes er zijn die, die maand kunnen uitrijpen. Het aantal eiblaasjes geeft een indicatie voor de eicelvoorraad in de eierstokken.

Bloedonderzoek

- AMH bepaling: het antimulleriaans hormoon (AMH) geeft een indicatie voor de eicelvoorraad. Hoe hoger de AMH spiegel hoe groter de voorraad eicellen.
- FSH bepaling: het follikelstimulerend hormoon (FSH) stimuleert de groei en de rijping van de eiblaasjes. Een hoge FSH waarde kan wijzen op veroudering van de eierstokken.

Hoe worden de eicellen uit de eierstokken gehaald?

Voor het verkrijgen van de eicellen moeten hormonen worden toegediend zodat meer dan één follikel en dus meer dan één eicel tot rijping wordt gebracht. Dit proces wordt 'stimulatie van de eierstokken' genoemd. Tijdens de hormoonstimulatie wordt met echoscopisch onderzoek de groei en het

aantal eiblaasjes gecontroleerd. De eicellen worden kort voor de eisprong uit de eierstok opgezogen. We noemen dit de follikelpunctie. De follikelpunctie vindt plaats via de vagina onder echoscopische controle. Zie figuur 1.

Figuur 1 Follikelpunctie

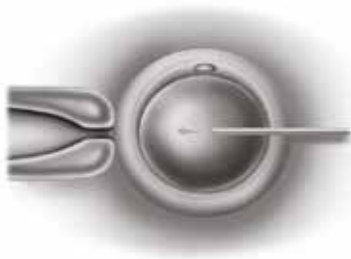
Vooraf wordt de vagina plaatselijk verdoofd. Vaak, maar niet altijd, komt de eicel met de opgezogen vloeistof uit de follikel mee. Het aantal eicellen dat opgezogen kan worden is afhankelijk van het aantal goed ontwikkelde follikels en hun bereikbaarheid. De eicellen worden vervolgens naar het laboratorium gebracht. In het laboratorium controleert de analist de follikelvloeistof op de aanwezigheid van eicellen.

Hoe worden eicellen ingevroren en bewaard?

Alleen eicellen die voldoende zijn uitgerijpt zijn geschikt om in te vriezen. De invriesmethode wordt eicelvitricatie genoemd. Bij deze invriesmethode wordt zoveel mogelijk voorkomen, dat er ijskristallen worden gevormd die de eicellen kunnen beschadigen. De ingevroren eicellen worden bewaard in een vat met vloeibare stikstof (-196°C). De eicellen kunnen jarenlang bij deze temperatuur bewaard blijven.

Hoe worden eicellen bevrucht na het ontdooien?

Als u in een later stadium gebruik wilt maken van uw ingevroren eicellen, dan worden de eicellen ontdooid en via een Intra Cytoplasmatische Sperma Injectie (ICSI) bevrucht. Bij een ICSI behandeling wordt in het laboratorium één zaadcel in een eicel geïnjecteerd. Zie figuur 2. Na het ontstaan van de embryo's wordt één embryo in uw baarmoeder geplaatst. Het embryo kan worden teruggeplaatst in een natuurlijke cyclus of een gestimuleerde cyclus met hormonen om het baarmoederslijmvlies in een goede conditie te brengen.

Figuur 2 ICSI behandeling

Zijn er risico's en complicaties te verwachten tijdens een behandeling?

De complicaties bij de follikelpunctie zijn zeldzaam maar er is een kleine kans op een infectie of een bloeding. Er is ook een risico dat de eierstokken te sterk worden gestimuleerd. We spreken dan van een 'hyperstimulatiesyndroom'. U kunt dan last krijgen van vocht vasthouden, buikpijn, kortademigheid en verhoogde kans op trombose. Het hyperstimulatiesyndroom herstelt zich meestal in de loop van een aantal dagen of weken vanzelf, maar soms is een opname noodzakelijk om ernstige complicaties te voorkomen. Door middel van echo's en bloedcontroles proberen wij de kans op deze complicatie zo klein mogelijk te houden.

Hoe groot is de kans op een zwangerschap in de toekomst?

De kans op een zwangerschap hangt af van vele factoren. Factoren als kwaliteit van de eicellen, het aantal ingevroren eicellen, de kwaliteit van de eicellen na het ontdooien of de kwaliteit van de embryo's. De gegevens die op dit moment beschikbaar zijn wijzen op een kans op een levend geboren kind van gemiddeld 5% per ontdooid eicel. Deze kans is afhankelijk van uw leeftijd op het moment van invriezen en kan in uw geval dus groter of kleiner zijn.

Wat zijn de kosten voor het invriezen van eicellen?

Indien u een medische indicatie heeft voor het invriezen van eicellen dan worden de kosten voor de eerste drie behandelingen vergoed door uw zorgverzekeraar. Indien u een vierde behandeling wenst, is deze in principe voor eigen rekening. Sommige zorgverzekeraars zijn bereid om deze vierde behandeling ook te vergoeden. Neem contact op met uw zorgverzekeraar als u wilt weten of de punctie en de eicelvitricificatie vergoed worden. De bewaarkosten die we per jaar in rekening brengen voor de opslag en onderhoud wordt na het eerste jaar niet meer vergoed door de zorgverzekeraar en hier ontvangt u een factuur voor.

Indien u geen medische indicatie heeft voor het invriezen van eicellen dan zijn alle kosten voor eigen rekening; de medicatie, de stimulatie en punctie, de behandeling, het invriezen van de eicellen en de bewaarkosten. Indien u geen

medische indicatie heeft dan zijn ook de kosten voor de terugplaatsing voor eigen rekening. Voor een indicatie van de kosten kunt u de tarievenlijst raadplegen op onze website: www.umcutrecht.nl/nl/Ziekenhuis/Afdelingen/Voortplantingsgeneeskunde/Medicatie-en-vergoeding/Tarieven-fertiliteit-2019

Overleg met uw behandelend arts hoeveel behandelingen er nodig zijn om genoeg eicellen in te vriezen.

Zijn er leeftijdsgrenzen?

Het oogsten (weghalen) van eicellen en het laten invriezen van eicellen kan tot en met 39 jaar. Dit heeft te maken met verminderde succeschansen bij toename van de leeftijd vanwege afname van het aantal en de kwaliteit van de eicellen. Het terugplaatsen van bevruchte eicellen (embryo's) kan tot en met 49 jaar. De procedure van aanmelding tot aan behandeling neemt vaak enkele maanden tijd in beslag.

Welke overeenkomsten zijn er?

Voor het invriezen en bewaren van de eicellen moet u een contract invullen en ondertekenen. Dit contract wordt aangegaan voor een periode van 10 jaar. Tegen het einde van deze periode van 10 jaar krijgt u automatisch een bericht met de vraag of u de overeenkomst wilt verlengen met een periode van 10 jaar.

Indien u het contract wilt beëindigen dan bepaalt u zelf wat u doet met deze eicellen. U heeft dan de keuze om ze te laten vernietigen, te doneren aan de eicelbank of af te staan voor wetenschappelijk onderzoek.

Wat moet ik weten als ik ga starten met een behandeling?

Medicatie

Per 1 januari 2014 kunt u de medicatie voor uw vruchtbaarheidsbehandeling niet meer ophalen bij uw eigen apotheek. De overheid heeft bepaald dat de verstrekking van deze medicatie door het ziekenhuis waar de behandeling plaats vindt moet worden geregeld. Uw eigen apotheek krijgt de kosten voor de levering van de medicatie niet meer vergoed. U dient uw recept voortaan in te leveren bij de apotheek van het UMC-Utrecht. Het is van belang dat u de apotheek van het ziekenhuis laat weten als u nog andere geneesmiddelen gebruikt. Zorgt u er daarom voor dat u altijd een actueel overzicht van de medicijnen die u gebruikt bij u heeft. U kunt dit medicatieoverzicht opvragen bij uw eigen apotheek. Ook als u geen medicatie gebruikt, heeft u zo'n overzicht nodig. Dit overzicht is 30 dagen geldig. Een recent medicijnoverzicht is niet nodig als u zich aangemeld bij het Landelijk Schakel Punt (LSP). Via het LSP kan digitale uitwisseling van medicatiegegevens plaatsvinden. Informatie over het LSP en het geven van toestemming voor het elektronisch opvragen van medicatiegegevens kan via www.ikgeeftoestemming.nl. Bij de apotheek UMC Utrecht zijn ook toestemmingsformulieren verkrijgbaar. De apotheek UMC Utrecht bevindt zich op de begane grond en is alléén geopend op werkdagen van 8.30 - 17.30 uur.

Vorbereiding behandeling

Tegen de tijd dat u aan de beurt bent voor de behandeling wordt er voor u een afspraak gemaakt voor het voorbereidingsgesprek op de polikliniek. Tijdens dit gesprek komen de volgende punten aan bod:

- Tijdstip waarop u start met de behandeling. Voor onze planning is het van groot belang dat u zich houdt aan de met u afgesproken behandelmaand. Wilt u hiervan afwijken dan kan dit alleen na overleg met het secretariaat telefoonnummer 088-75 575 25.
- Informatie over het stimulatieschema. U krijgt recepten voor de te gebruiken medicijnen.
- In Nederland wordt aan alle vrouwen die zwanger willen worden geadviseerd om iedere dag 0,4 mg foliumzuur te slikken vanaf een maand voor

de bevruchting tot een zwangerschapsduur van 10 weken. Op deze manier wordt de kans op het krijgen van een baby met een neuraalbuisdefect (bijvoorbeeld een open ruggetje) verkleind.

Bloedonderzoek

Voor het invriezen van de eicellen is het noodzakelijk dat het bloed onderzocht wordt op dragerschap van het Hepatitis B en C-virus (besmettelijke geelzucht) alsmede op dragerschap van het HIV-virus (AIDS). Indien een besmetting met één van deze virussen wordt vastgesteld dan is het niet mogelijk de eicellen voor u in te vriezen. In verband met de risico's van overdracht van het HIV-virus tijdens de zwangerschap op het kind komen vrouwen met een HIV-besmetting niet in aanmerking voor een IVF of ICSI-behandeling. Bij dragers van het Hepatitis-B, -C en/of HIV-virus bestaat er een risico dat bij de ICSI-techniek het virus in de eicel mee geïnjecteerd wordt; daar dit mogelijk beschadiging van het erfelijk materiaal in de eicel kan veroorzaken komen dragers van één van bovengenoemde virussen niet in aanmerking voor een behandeling.

Instructie over medicatie en leren injecteren

Voor de start van de behandeling is het nodig dat u van ons een prikinstructie krijgt. De verpleegkundige geeft uitleg over de medicijnen en laat zien u hoe u de medicijnen klaar moet maken en hoe u zelf de onderhuidse (subcutane) injecties kunt toedienen. Indien u dit liever door uw huisarts wilt laten doen raden wij u aan hierover vooraf contact met haar of hem op te nemen. Denkt u er daarbij wel aan dat u ook tijdens het weekeinde injecties nodig heeft. Er is een verpleegkundig telefonisch spreekuur. Deze vindt plaats op alle werkdagen van 8.30 -10.30 uur en van 14.30 -16.00 uur, telefoonnummer 088 75 564 53.

Routebeschrijvingen

Poli-apotheek UMC Utrecht

Vanaf de hoofdingang locatie AZU loopt u rechtdoor voorbij de winkels. Aan uw linkerhand vindt u de apotheek.

Polikliniek laboratorium (receptie 25)

Na de hoofdingang gaat u rechtsaf, voor het terras weer naar rechts onder het bord poliklinieken door. Aan uw linkerhand vindt u de wachtkamer en de receptie van het poliklinieklaboratorium.

Receptie 27 en 38

Vanaf de hoofdingang locatie AZU loopt u rechtdoor voorbij de winkels naar het liftplein van de C-vleugel. Hier neemt u de lift naar de 5e verdieping. Uit de lift gaat u linksaf en volgt de borden "Route C" naar receptie 27 (polikliniek voortplanting en gynaecologie) en receptie 38 (behandelcentrum IVF/ voortplantingsgeneeskunde).

Weekeinden en feestdagen

Mocht er in een weekend of op een feestdag echo- en/of bloed onderzoek nodig zijn dan vindt dit op receptie 38 plaats. U hoeft zich dan niet te melden maar kunt plaatsnemen in de wachtruimte.

Tot slot

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u altijd contact opnemen met een medewerker van de polikliniek voortplantingsgeneeskunde. De polikliniek is bereikbaar van ma t/m vrij van 08:30 tot 16:30 uur op telefoonnummer 088- 755 8880.

U kunt ons ook een email sturen: fertiliteitspreservatie@umcutrecht.nl

Op onze website kunt u meer informatie vinden: www.umcutrecht.nl, zoekterm: invriezen eicellen.

Divisie vrouw & baby

Afdeling voortplanting en gynaecologie

UMC Utrecht, Heidelberglaan 100, Postbus 85500, 3508 GA Utrecht

T. 088 75 555 55

www.umcutrecht.nl

© 2016, UMC Utrecht

Bezoekadres:
Heidelberglaan 100
3584 CX UTRECHT

Postadres:
Postbus 85500
3508 GA UTRECHT

www.umcutrecht.nl
T. +31 (0)88 75 555 55